

УДК 378.013:174.7](71)(045)

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ВИМІРИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ КАНАДИ

Галина Чирва, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та соціально-поведінкових наук, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

ORCID: 0000-0003-3791-6111

E-mail: ch56@i.ua

Яна Лопушенко, здобувач ОС «Бакалавр», Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

ORCID: 0009-0004-6071-5654

E-mail: yana.lopushenko@udpu.edu.ua

У статті проаналізовано теоретичні засади та практичні механізми забезпечення академічної доброчесності у вищій освіті Канади. Використано методи системного аналізу, порівняння та контент-аналізу емпіричних даних і теоретичних положень, що містяться у відповідній науковій літературі. Розглянуто основні принципи, підходи та інструменти, які використовуються в канадських університетах для підтримки високих стандартів академічної етики. Досліджено впровадження індигенних принципів, інклюзивних програм і інтерактивних методів навчання, що сприяють формуванню культури доброчесності. Результати демонструють ефективність канадського підходу у зниженні порушень і забезпеченні етичних стандартів. Отримані висновки можуть бути застосовані для реформування української системи освіти.

Ключові слова: академічна доброчесність; етика; вища освіта; Канада; індигенні підходи; освітні програми; інклюзивність; етичні стандарти; реформування освіти.

THEORETICAL AND PRACTICAL DIMENSIONS OF ACADEMIC INTEGRITY WITHIN THE HIGHER EDUCATION SYSTEM IN CANADA

Halyna Chyrva, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Department of Economics, Social and Behavioral Sciences, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

ORCID: 0000-0003-3791-6111

E-mail: ch56@i.ua

Yana Lopushenko, Bachelor's degree student, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

ORCID: 0009-0004-6071-5654

E-mail: yana.lopushenko@udpu.edu.ua

The study aims to analyze the theoretical foundations and practical mechanisms of ensuring academic integrity within the Canadian higher education system and explore their potential impact on the reform of the Ukrainian education system. The main principles, approaches and tools used in Canadian universities to maintain high standards of academic ethics are considered. Academic integrity is considered a cornerstone of education, ensuring adherence to ethical standards in learning, research,

and professional activities. The study employs methods of systemic analysis, comparison, generalization, and content analysis of regulatory frameworks, institutional policies, and educational practices adopted in Canada.

Particular attention is paid to innovative approaches used by Canadian universities, including the integration of Indigenous principles that emphasize interconnectedness, wholism, and collective responsibility. These principles provide a broader understanding of academic ethics by embedding community values into education. Additionally, the study highlights the importance of inclusive educational programs, interactive teaching methods, and administrative measures that foster a culture of integrity. The analysis underscores the effectiveness of strategies such as academic integrity awareness campaigns, integration of ethical principles into curricula, and targeted training for students and faculty.

Key results reveal that a systemic approach in Canada, combining legal regulations, institutional policies, and proactive educational initiatives, has significantly reduced instances of academic misconduct while fostering a sustainable culture of responsibility and inclusivity. Successful practices, including the development of pedagogical tools, adaptation of teaching methodologies, and engagement of students in decision-making processes, serve as valuable models for other countries.

The findings suggest that the adaptation of Canadian experiences to the Ukrainian context could improve the effectiveness of educational programs, strengthen trust in academic institutions, and create an inclusive and ethical learning environment. Recommendations focus on implementing similar systemic policies, incorporating diverse cultural values, and enhancing stakeholder involvement in promoting academic integrity.

Keywords: academic integrity; ethics; higher education; Canada; Indigenous approaches; educational programs; inclusivity; ethical standards; education reform.

Академічна доброчесність є однією з ключових цінностей системи вищої освіти, адже вона забезпечує етичні стандарти у навчанні, наукових дослідженнях і професійній діяльності. У сучасному глобалізованому світі, де освітній простір стає більш відкритим, питання дотримання академічних етичних норм набувають особливої актуальності. Це пов'язано з необхідністю забезпечення довіри до системи освіти, формування культури відповідальності та створення умов для рівності можливостей серед студентів і викладачів.

Система вищої освіти Канади є прикладом гармонійного поєднання правових, адміністративних та інституційних механізмів забезпечення академічної доброчесності.

Останні дослідження у сфері академічної доброчесності у вищій освіті Канади зосереджені на вивченні ефективних стратегій протидії академічним порушенням, впровадженні політик доброчесності в університетах та аналізі впливу цифрових технологій на етичну поведінку студентів. Такі науковці, як Бретт Уілкінсон (Brett Wilkinson) та Сара Ітон (Sarah Eaton), у своїх роботах наголошують на важливості комплексного підходу до виховання академічної етики через освітні ініціативи, використання технологічних рішень для виявлення плагіату та створення підтримуючого академічного середовища. Наприклад, дослідження Ітон аналізує роль політик університетів у забезпеченні доброчесності та вплив навчальних програм на академічну етику студентів.

Незважаючи на значний прогрес у розв'язанні цієї проблеми, залишаються аспекти, які потребують подальшого вивчення. Зокрема, недостатньо досліджено вплив різних культурних підходів до академічної доброчесності серед міжнародних студентів у канадських вишах, ефективність адаптаційних програм для студентів-першокурсників щодо принципів доброчесності та роль штучного інтелекту у підтримці або, навпаки, ускладненні дотримання академічних стандартів. Саме цим нерозв'язаним аспектам

присвячено авторське дослідження, яке спрямоване на оцінку сучасних викликів і пошук інноваційних шляхів забезпечення академічної доброчесності в системі вищої освіти Канади.

Метою статті є аналіз теоретичних основ та практичних підходів до забезпечення академічної доброчесності в системі вищої освіти Канади, а також визначення можливостей адаптації канадського досвіду для вдосконалення освітнього середовища в інших країнах, зокрема в Україні.

Для досягнення поставленої мети стаття зосереджується на характеристиці ключових теоретичних підходів до академічної доброчесності, що сформувалися в системі вищої освіти Канади. Розглядаються правові, адміністративні та інституційні механізми, які забезпечують дотримання етичних стандартів у навчальному процесі та наукових дослідженнях. Особливу увагу приділено аналізу сучасних викликів, зокрема впливу цифрових технологій, зростання академічної конкуренції та адаптації міжнародних студентів до канадської системи доброчесності.

Також досліджується роль освітніх програм і ініціатив, спрямованих на формування культури академічної доброчесності серед студентів і викладачів. Важливою складовою є вивчення інноваційних підходів до запобігання академічним порушенням, включаючи використання цифрових інструментів, виховні стратегії та залучення студентів до розробки політик доброчесності. Окремо акцентується увага на можливостях адаптації канадського досвіду до реформування системи вищої освіти України з метою підвищення ефективності освітніх програм, зміцнення довіри до академічних інституцій та створення інклюзивного навчального середовища.

Результати дослідження мають важливе значення для реформування української системи вищої освіти. Адаптація канадського досвіду може сприяти підвищенню ефективності освітніх програм, зміцненню довіри до академічних інституцій та створенню інклюзивного освітнього середовища. Зокрема, інтеграція успішних практик закладів вищої освіти Канади дозволить покращити підготовку студентів, зменшити кількість порушень академічної доброчесності та сприяти розвитку етичної культури в академічній спільноті України.

Проблема забезпечення академічної доброчесності в системі вищої освіти залишається однією з ключових тем для наукового та практичного обговорення. У контексті глобальних викликів, таких як поширення інформаційних технологій, які спрощують доступ до неетичних практик, зокрема плагіату, а також конкуренції серед студентів та викладачів, виникає потреба в дослідженні ефективних механізмів запобігання порушенням етичних стандартів. Визначення оптимальних підходів до впровадження принципів доброчесності є актуальним завданням як для Канади, так і для інших країн.

Особливий інтерес викликають успішні приклади боротьби з академічним шахрайством, а також інноваційні підходи до виховання етичних цінностей у студентів.

Аналіз канадського досвіду вимагає врахування широкого спектра підходів до підтримки академічної доброчесності, включаючи юридичні та адміністративні аспекти, освітні програми, адаптовані до потреб студентів, і культурні особливості, які впливають на сприйняття етичних стандартів.

Академічна доброчесність є фундаментальною цінністю системи вищої освіти Канади, що спрямована на забезпечення високих стандартів етики у навчанні,

дослідженнях і професійній діяльності. Вона базується на чітко визначених принципах, які підтримуються юридичними нормами та інституційними положеннями, що регулюють питання академічної поведінки. Канадський підхід поєднує юридичні, адміністративні та інституційні інструменти, спрямовані на запобігання порушенням і формування культури відповідальності серед студентів і викладачів. На першому етапі роботи ми пропонуємо розглянути різні спроби визначення загального стану політики академічної доброчесності у закладах вищої освіти Канади.

Так, на думку К. Пакален та К. Роуботем, академічна доброчесність у канадських університетах визначається як дотримання етичних принципів у навчанні, які забезпечують рівність можливостей для студентів і підтримують довіру до освітньої системи. У своїй статті автори підкреслюють важливість врахування думок студентів, оскільки саме їхній досвід і сприйняття часто залишаються поза увагою в академічних дослідженнях доброчесності. К. Пакален і К. Роуботем стверджують, що залучення студентів до обговорення питань доброчесності сприяє більш глибокому розумінню основних причин порушень і пошуку дієвих шляхів їх подолання [5].

Як зазначають автори, студентське ставлення до академічної доброчесності є багатогранним і часто варіюється залежно від року навчання та рівня обізнаності про етичні норми. Наприклад, перші курси схильні до нерозуміння правил доброчесності, тоді як старші студенти можуть виправдовувати порушення через високий рівень конкуренції та стрес. К. Пакален і К. Роуботем у своєму дослідженні виокремлюють типові підходи студентів до академічної доброчесності: повна або часткова прихильність до доброчесності, вибіркоче дотримання норм або повне їх ігнорування залежно від обставин [5].

Варто звернути особливу увагу на роль культури університету у формуванні академічної доброчесності. К. Пакален і К. Роуботем наголошують, що ефективність впровадження етичних норм залежить від системного підходу, який включає політику прозорості, підтримку викладачів і студентів, а також адаптацію до реальних потреб навчального середовища. Зокрема, вони зазначають, що розвиток академічної доброчесності вимагає створення умов, за яких студенти будуть мотивовані не лише дотримуватися правил, але й активно підтримувати культуру доброчесності у своїх спільнотах [5].

Схожими є погляди І. Пратт та К. Гледю. Вони вважають, що поняття академічної доброчесності у канадських університетах потребує переосмислення через залучення принципів, що базуються на інклюзивності та цілісності. У своїй роботі автори підкреслюють, що стандартні визначення доброчесності, зосереджені на індивідуальності та західних етичних парадигмах, обмежують розуміння цінності колективізму та міжкультурної взаємодії, властивих індігенним (корінним) спільнотам. Вони пропонують розширити рамки академічної доброчесності за рахунок індігенних принципів правди, взаємоповаги та зв'язків між поколіннями [6].

Як підкреслюють автори, використання індігенних концепцій, таких як цілісність (wholism) та взаємозв'язок (interconnectedness), дозволяє глибше зрозуміти суть академічної доброчесності як етичного простору. Це передбачає не лише чесність і справедливість, але й відповідальність за колективне благополуччя, що протиставляється індивідуалістичним і конкурентним підходам західної освіти. Вони наголошують, що такий підхід сприяє формуванню культури взаємної довіри та підтримки

серед студентів та викладачів [6].

Зважаючи на вищевказані рекомендації, ми погоджуємося із думкою авторів, що запровадження індигенних принципів у розуміння академічної доброчесності відкриває шлях до реформи освітньої системи. Це включає перегляд традиційних уявлень про доброчесність і впровадження практик, які враховують історичні, культурні та соціальні особливості корінного населення. Завдяки цьому академічна доброчесність стає не лише інструментом запобігання порушенням, але й основою для побудови більш етичного та інклюзивного освітнього простору [6].

На наш погляд, цікавими є судження С. Бенс. Дослідниця зазначає, що академічна доброчесність у канадських закладах вищої освіти часто трактується неоднозначно через відмінності в підходах викладачів до її реалізації. Авторка у своєму дослідженні зазначає, що студенти стикаються з різними викладацькими стилями, методами навчання та очікуваннями, особливо на перших курсах навчання. Це створює плутанину в розумінні того, що саме вважається доброчесним чи недоброчесним, і може призводити до випадків ненавмисних порушень академічних норм [1].

Як підкреслює С. Бенс, академічна доброчесність у Канаді є не лише питанням етики, але й складовою системи освіти, яка має забезпечувати чіткість і прозорість правил для студентів. Вона звертає увагу на те, що стандартизовані положення та кампанії з підвищення обізнаності, хоча й сприяють поширенню інформації, не завжди ефективно вирішують проблему непорозумінь серед студентів. На думку авторки, ключовою проблемою є неоднорідність трактувань, яка виникає через різницю в дисциплінарних підходах, а також через відсутність достатньої контекстуалізації правил в окремих курсах [1].

Варто зазначити, що необхідність уніфікації підходів та посилення контекстуальної освіти з питань доброчесності є нагальним завданням для канадських університетів. С. Бенс наголошує, що викладачі мають відігравати активну роль у поясненні принципів доброчесності в межах своїх дисциплін, роз'яснюючи студентам, як загальні принципи доброчесності застосовуються до конкретних завдань. Такий підхід сприяє формуванню в студентів не лише розуміння правил, але й навичок їхнього дотримання в різних академічних контекстах [1].

Зі свого боку, науковці Д. Мірон, С. Ітон, Л. МакБреаріті та Х. Байг вважають, що академічна доброчесність у канадських закладах вищої освіти формується через спеціальні освітні програми, проте їхнє впровадження є нерівномірним. Вони підкреслюють, що університети частіше впроваджують навчальні модулі з академічної доброчесності, ніж коледжі, і водночас ними виявлено значну різницю в змісті, структурі та доступності цих курсів для студентів. Наприклад, лише близько 30% університетів та коледжів забезпечують доступ до таких курсів усім студентам [3].

Як зазначають автори, зміст навчальних модулів зосереджений на ключових аспектах академічної доброчесності, таких як запобігання плагіату, правила цитування та академічного письма. Проте існують відмінності між закладами у підходах до викладання: університети частіше включають матеріали з розвитку навичок реферування та наукового дослідження, тоді як у коледжах акцент робиться на запобіганні шахрайству та контрафактному списуванню. Варто зауважити, що освітні програми, орієнтовані на підвищення обізнаності студентів щодо політики академічної доброчесності, залишаються обмеженими в обох типах закладів [3].

На думку дослідників, короткострокові навчальні курси, які часто пропонуються в університетах та коледжах Канади, є лише початковим етапом формування культури академічної доброчесності. Вони зазначають, що необхідним є більш інтегрований підхід, який включає багаторазове навчання протягом усього навчального періоду, а не обмежується лише одним вступним курсом. Автори підкреслюють, що важливу роль у цьому відіграють стосунки між викладачами та студентами, які сприяють кращому розумінню принципів доброчесності та їхньому застосуванню в академічному середовищі [3].

Крім того, освітні програми з академічної доброчесності мають бути адаптовані до конкретних потреб закладів та враховувати особливості студентської аудиторії. Успіх таких програм залежить від стратегічного планування та участі всіх учасників освітнього процесу, включаючи викладачів, адміністрацію та студентів. Використання інтерактивних методів навчання та мультимедійного контенту може значно покращити результати таких ініціатив, сприяючи глибшому засвоєнню етичних норм студентами [3].

Другий етап нашого дослідження спрямований на аналіз політики та практик підтримки академічної доброчесності в конкретних об'єктах системи вищої освіти Канади. Він є ключовим для розуміння механізмів, які забезпечують дотримання етичних стандартів серед студентів та викладачів.

Насамперед, пропонуємо провести аналіз на прикладі Університету Британської Колумбії. Відтак, на думку Л. МакНіл, ефективне впровадження академічної доброчесності в Університеті Британської Колумбії стало можливим завдяки трирічному проєкту, спрямованому на переосмислення підходів до навчання студентів першого курсу. Основою цього проєкту стало усвідомлення, що традиційні підходи, які переважно базуються на покаранні порушників, є недостатньо результативними. Натомість пропонувалося зосередитися на педагогічних методах, які сприяють розвитку студентської відповідальності та належності до академічної спільноти. Впровадження таких підходів дозволило зменшити кількість випадків недобросовісної поведінки і зміцнити розуміння доброчесності серед студентів і викладачів [2].

Як зазначає авторка, важливим досягненням проєкту стало формування «педагогіки доброчесності», яка забезпечує теоретичну і практичну підготовку студентів у цьому напрямі. У її дослідженні підкреслюється, що цей підхід включав низку заходів, таких як створення навчальних матеріалів, організація групових обговорень та інтеграція принципів академічної доброчесності в програму навчання. Наприклад, одним із завдань стало вироблення чітких визначень академічної доброчесності у студентських групах, що сприяло кращому розумінню цього поняття. Авторка підкреслює, що залучення студентів до спільного формування правил поведінки зміцнює їхнє почуття відповідальності [2].

Варто зауважити, що проєкт також зосередився на роботі з викладачами, щоб забезпечити їхню підтримку та участь у процесі. Як зазначається у роботі, важливо було уникнути сприйняття змін як примусових, а натомість створити простір для співпраці. Викладачі отримали доступ до методичних матеріалів, які вони могли адаптувати під свої курси, а також до платформи з відкритими ресурсами для обміну досвідом. На думку авторки, цей підхід сприяв формуванню спільного розуміння та підтримки принципів доброчесності серед усього викладацького складу [2].

Як підкреслює Л. МакНіл, успішна реалізація ініціативи вимагала внесення академічної доброчесності в програму навчання на всіх рівнях, а не лише в рамках курсів для першокурсників. Вона наголошує, що цей принцип має бути інтегрований у всі дисципліни, щоб студенти могли поступово поглиблювати свої знання і вдосконалювати навички впродовж усього періоду навчання. Це, у свою чергу, дозволяє формувати «культуру доброчесності», яка стає основою для всієї академічної спільноти [2].

Між іншим, результати дослідження Б. Стоез та С. Ітон університетів у західній частині Канади свідчать, що більшість з них вбачають академічну доброчесність переважно в контексті контролю за недобросовісною поведінкою, а не як інструмент для освітнього розвитку. Авторки зазначають, що така політика часто базується на моралізаторських дискурсах, які акцентують на покаранні студентів за порушення, але не враховують освітніх підходів, які б могли запобігати таким ситуаціям. Важливо підкреслити, що у положеннях часто домінує мова «правопорушень», тоді як цінності академічної доброчесності залишаються на периферії [7].

Б. Стоез та С. Ітон підкреслюють, лише в одному з університетських положень чітко вживався термін «контрактне шахрайство» або, простими словами, замовлення робіт (contract cheating), хоча це явище згадується у непрямий спосіб у багатьох інших документах. Проблема контрактного шахрайства в університетах залишається актуальною, однак більшість положень не пропонують чітких процедур виявлення чи протидії цьому явищу. Авторки наголошують, що недостатня деталізація в цих питаннях може сприяти зростанню цього виду академічної недоброчесності [7].

Варто зауважити, що документи, які описують політику академічної доброчесності, здебільшого не надають належної підтримки ані студентам, ані викладачам. У 42 із 45 проаналізованих положень не було достатньо вказівок чи ресурсів, які б могли сприяти запобіганню порушень академічної доброчесності або допомагати викладачам у навчанні студентів цих принципів. Як зазначають авторки, така політика часто сприймається студентами та викладачами як недоступна або неактуальна, що підіриває її ефективність [7].

Таким чином, Б. Стоез та С. Ітон рекомендують для вдосконалення переосмислити структуру та зміст положень академічної доброчесності. Вони підкреслюють важливість створення політики, що включає освітні ресурси, яка чітко пояснює поняття академічної доброчесності та сприяє активній участі всіх членів академічної спільноти. Авторки пропонують запроваджувати програми, які б знайомили студентів із цими цінностями ще до початку навчання, зокрема під час вступних курсів [7].

На цьому етапі, пропонуємо звернутися до аналізу національної політики підтримки академічної доброчесності у Канаді. У своєму дослідженні щодо впровадження академічної доброчесності через механізми забезпечення якості Е. Такер та А. МакКензі зазначають, що хоча канадська Національна рамка кваліфікацій (CDQF) визначає академічну доброчесність як результат навчання, реальні механізми її впровадження залишаються неоднозначними. Авторки наголошують на важливості тіснішої взаємодії між політикою доброчесності та процедурами забезпечення якості для створення сталої культури доброчесності [8].

Як підкреслюють Е. Такер та А. МакКензі, одним із ключових інструментів є циклічний огляд академічних програм, який дозволяє оцінювати їх та впроваджувати

вдосконалення. Вони підкреслюють, що під час оцінки програм важливо зосереджувати увагу на академічній доброчесності, включаючи питання на зразок «Які ініціативи вашої програми сприяють доброчесності?» або «Які плани існують для її підвищення?». Це дозволяє не лише ідентифікувати проблеми, а й забезпечити відповідальність за впровадження покращень у майбутньому [8].

Варто зауважити, що значну роль у підтримці академічної доброчесності відіграє картографування навчальних програм, яке спрямоване на забезпечення їхньої узгодженості з очікуваними результатами навчання. Е. Такер та А. МакКензі вважають, що включення принципів доброчесності до навчальних результатів кожної дисципліни сприяє формуванню навичок, таких як правильне використання джерел та етична поведінка у дослідженнях [8].

Авторки рекомендують також використовувати універсальні методи навчання та інклюзивний підхід для зменшення ризику недобросовісної поведінки. Також, вони висловлюють думку, що для забезпечення сталості культури академічної доброчесності необхідно активізувати роботу центрів викладання і навчання (*CTLs*). Вони можуть допомогти викладачам у розробці курсів і видів оцінювання, спрямованих на мінімізацію ризиків шахрайства. Авторки наголошують, що успіх цієї ініціативи залежить від активної участі адміністрації, викладачів і студентів, а також від інтеграції доброчесності у всі аспекти університетської діяльності [8].

У правовому контексті, на думку М. Моррісон та Ф. Закарії, підтримка академічної доброчесності у Канаді базується на чітко визначеній політиці і процедурах, що регулюють випадки академічних порушень. Як зазначають автори, канадські університети функціонують як статутні інституції, і їхні дисциплінарні процеси повинні відповідати правовим вимогам провінцій та дотримуватись принципів процедурної справедливості. Це забезпечує необхідний баланс між автономією університетів і справедливим розглядом студентських апеляцій [4].

Ми вважаємо, що варто наголосити на критичній важливості дотримання процедурної справедливості при розгляді академічних порушень. М. Моррісон та Ф. Закарія акцентують увагу на необхідності чіткої комунікації зі студентами щодо процедур, які до них застосовуються, а також наданні обґрунтованих рішень. Наприклад, студенти повинні мати доступ до всіх доказів, які використовуються для прийняття рішень, і можливість висловлювати свої позиції у процесі розгляду [4].

Як зазначають автори, у канадських університетах використовуються різні моделі вирішення питань академічної доброчесності: традиційна змагальна модель, розслідувальна модель і гібридні підходи. Гібридні моделі, такі як в Університеті Райерсона, поєднують елементи формального розслідування і освітніх заходів, що дозволяє не лише виявляти порушення, а й сприяти освітній реабілітації студентів. Це підходить для створення більш гнучкого й ефективного процесу [4].

Варто зауважити, що доступ до підтримки є важливим для всіх учасників процесу. М. Моррісон та Ф. Закарія підкреслюють, що студентам потрібні консультанти або омбудсмени, які можуть допомогти орієнтуватися у положеннях і процедурах університету. Для академічного персоналу доступ до юридичної підтримки також є ключовим у розробці та впровадженні справедливих і прозорих процедур розгляду випадків академічних порушень [4].

Таким чином, можемо зробити висновок, що ефективна політика забезпечення

академічної доброчесності повинна поєднувати справедливість і суворість. Вона має бути побудована на принципах прозорості, процедурної справедливості та підтримки, що дозволяє зменшити кількість судових суперечок і підвищити довіру до академічних процесів. Це є важливим уроком для університетів, які прагнуть зберегти високі стандарти академічної етики.

Резюмуючи вищезазначене, зауважимо, що академічна доброчесність є ключовим елементом системи вищої освіти, що спрямований на забезпечення етичних стандартів у навчанні, дослідженнях і професійній діяльності. Аналіз досвіду університетів Канади демонструє ефективність системного підходу, який включає правове регулювання, адміністративну підтримку та освітні ініціативи. Особливу увагу привертає впровадження індігенних принципів, які розширюють традиційне розуміння академічної доброчесності через інтеграцію цінностей певної спільноти, як взаємозв'язку, цілісності та колективної відповідальності.

Результати дослідження показують, що успіх впровадження академічної доброчесності залежить від комплексної взаємодії всіх учасників освітнього процесу. Під час проведення аналізу, було акцентовано увагу на створенні культури відповідальності серед студентів і викладачів, що досягається через інтеграцію принципів доброчесності в освітні програми, проведення освітніх заходів і підтримку відкритого діалогу. Інноваційні підходи, такі як «педагогіка доброчесності», забезпечують залучення студентів до створення правил поведінки та формування їхньої особистої відповідальності за дотримання етичних стандартів.

Отже, досвід закладів вищої освіти Канади підтверджує важливість адаптації підходів до забезпечення академічної доброчесності до культурних, соціальних і освітніх контекстів. Використання різноманітних інструментів, зокрема навчальних модулів, інтерактивних методів і інституційної підтримки, сприяє формуванню стійкої культури доброчесності, яка є основою для розвитку інклюзивного та етичного академічного середовища.

З огляду на важливість академічної доброчесності у системі вищої освіти Канади, перспективи подальших досліджень у цій сфері можуть бути спрямовані на кілька ключових аспектів.

По-перше, необхідно більш детально вивчити вплив цифрових технологій, зокрема штучного інтелекту (ШІ), на дотримання принципів академічної доброчесності. Використання алгоритмів для перевірки текстів на плагіат є одним із стандартних інструментів, однак сучасні генеративні технології, такі як ChatGPT, створюють нові виклики. Дослідження може охоплювати аналіз ефективності різних стратегій використання ШІ для запобігання академічним порушенням та розробку рекомендацій щодо етичного використання технологій у навчальному процесі.

По-друге, важливим напрямом є подальший аналіз академічної доброчесності серед міжнародних студентів у канадських університетах. Культурні відмінності у сприйнятті етичних норм можуть впливати на академічну поведінку, тому необхідне дослідження ефективності існуючих адаптаційних програм, які допомагають студентам інтегруватися в систему освіти Канади.

По-третє, актуальним залишається питання впливу інституційних політик на рівень академічної доброчесності. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на порівняльний аналіз політик різних університетів, зокрема тих, які активно

впроваджують інноваційні підходи, такі як «ресторативна справедливість» (restorative justice) або колективне прийняття рішень щодо академічних порушень.

Окрім цього, особливу увагу слід приділити вивченню взаємозв'язку академічної доброчесності та психологічного добробуту студентів. Зростання рівня стресу та конкуренції може сприяти поширенню недоброчесних практик, тому необхідні додаткові дослідження щодо того, які освітні та психологічні інструменти можуть допомогти запобігти академічним порушенням та сприяти формуванню відповідального ставлення до навчання.

Загалом, подальші дослідження в обраному напрямі сприятимуть не лише поглибленню розуміння механізмів забезпечення академічної доброчесності в Канаді, але й створенню практичних рекомендацій для інших країн, зокрема України, щодо імплементації успішного досвіду у власну освітню систему.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Bens S. L. Helping Students Resolve the Ambiguous Expectations of Academic Integrity. *Academic Integrity in Canada* / ред.: S. E. Eaton, J. C. Hughes. Calgary, 2022. С. 377–392.
2. McNeill L. Changing “Hearts” and Minds: Pedagogical and Institutional Practices to Foster Academic Integrity. *Academic Integrity in Canada* / ред.: S. E. Eaton, J. C. Hughes. Calgary, 2022. С. 487–503.
3. Miron J., Eaton S. E., McBreairsty L., Baig H. Academic Integrity Education Across the Canadian Higher Education Landscape. *Journal of Academic Ethics*. 2021. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10805-021-09412-6> (дата звернення: 08.12.2024).
4. Morrison M., Zachariah P. Student Academic Misconduct Through a Canadian Legal Lens. *Academic Integrity in Canada* / ред.: S. E. Eaton, J. C. Hughes. Calgary, 2022. С. 535–552.
5. Packalen K. A., Rowbotham K. Student Insight on Academic Integrity. *Academic Integrity in Canada* / ред.: S. E. Eaton, J. C. Hughes. Calgary, 2022. С. 353–375.
6. Pratt Y. P., Gladue K. Re-Defining Academic Integrity: Embracing Indigenous Truths. *Academic Integrity in Canada* / ред.: S. E. Eaton, J. C. Hughes. Calgary, 2022. С. 103–123.
7. Stoesz B. M., Eaton S. E. Academic Integrity Policies of Publicly Funded Universities in Western Canada. *Educational Policy*. 2020. DOI: <https://doi.org/10.1177/0895904820983032> (дата звернення: 08.12.2024).
8. Thacker E. J., McKenzie A. Using Quality Assurance Frameworks to Support an Institutional Culture of Academic Integrity at Canadian Universities. *Academic Integrity in Canada* / ред.: S. E. Eaton, J. C. Hughes. Calgary, 2022. С. 519–534.